

۲۰۲۱ میلادی از مرز ۹۰۰ هزار بشکه در روز فراتر رفت. به این ترتیب رسانه‌های غربی نیز از رکورد شکنی صادرات نفت ایران طی ماه‌های اخیر گزارش می‌دهند.

چین بزرگترین مشتری نفت ایران

چین اگرچه در تمام این سال‌ها مشتری نفت ایران بوده اما در دولت سیزدهم حجم خرید نفت از ایران را به بالاترین رقم در تحریم رساند. این کشور با وجود تحریم‌های امریکا در سال‌های اخیر محموله‌های نفتی متعددی از ایران وارد کرده است که در برخی از ماه‌های اخیر، میزان واردات آن از ایران به بیش از ۹۰۰ هزار بشکه در روز نیز رسید. از نگاه کارشناسان این اتفاق با بازسازی از سوی وزارت نفت دولت سیزدهم رقم خورده است. البته از میان تمام این محموله‌ها تنها مبدأ ۳۴ محموله به صورت رسمی ایران اعلام شده است.

در این رابطه، در ماه ژانویه ۲۰۲۲ گمرک چین آماری را در مورد واردات رسمی نفت از ایران منتشر کرد و به این ترتیب، رسماً نقض هرچند محدود تحریم‌های امریکا را تأیید کرد. این مسأله در رسانه‌های بین‌المللی به‌عنوان شکست تحریم‌های امریکا عنوان شد. اداره کل گمرک چین در اولین اطلاعیه رسمی واردات نفت ایران از دسامبر ۲۰۲۰، اعلام کرده بوده که این کشور در آخرین ماه سال گذشته میلادی ۲۶۰۳۱۲ تن نفت خام از ایران خریداری کرده‌است. در همین حال، آخرین محموله وارداتی متعلق به اردیبهشت ماه (مه ۲۰۲۲) است. این محموله شامل حدود دو میلیون بشکه نفت ایران می‌شد و سومین محموله بزرگ نفتی بود که چین اعلام کرد از ماه دسامبر از ایران خریداری کرده است.

اما به گزارش خبرگزاری رویترز، سهم واردات غیررسمی نفت ایران به چین حدود ۷ درصد از کل واردات نفت خام چین برآورد می‌شود. بر مبنای همان داده‌های اداره کل گمرک چین، در ماه ژوئن این کشور روزانه ۸/۸۳ میلیون بشکه در روز نفت وارد کرده است. ۷ درصد این عدد بیش از ۶۱۸ هزار بشکه می‌شود. این حداقل واردات نفت چین از ایران است و بر همین مبنای رویترز عنوان می‌کند که ایران روزانه حدود ۷۰۰ هزار تا ۹۰۰ هزار بشکه نفت به چین صادر می‌کند.

در مورد دیگر، مؤسسه کپلر، میانگین صادرات نفت ایران به چین در این دولت را ۶۱۷ هزار بشکه در روز عنوان و اذعان می‌کند «صادرات نفت ایران به چین از اول ژوئن تا ۱۹ ژوئن به طور متوسط به ۹۶۱ هزار بشکه در روز بوده است.»

محمدصادق جوکار، رئیس مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی وزارت نفت درباره این بازسازی نفت توضیح می‌دهد: «الگوی فروش نفت ایران در دولت یازدهم و دوازدهم همانند الگوی قرن بیستمی بود، با بازگشت تحریم‌ها با کاهش صادرات نفت مواجه شدیم، الگوی قرن بیستمی یعنی اینکه متولیان امر در وزارت نفت همچنان فکر می‌کردند دست برتر با عرضه‌کنندگان است در حالی که معادلات بازار نفت تغییر کرده بود. بازسازی برای فروش نفت ایران بدین معناست که

آمارهای وزارت نفت نشان می‌دهد که این وزارتخانه در سال گذشته ۱۰ درصد بالاتر از تعهدهای خود در بودجه را محقق کرده و از همین رو دولت کسری بودجه‌ای از محل درآمدهای نفتی در سال ۱۴۰۰ نداشته است. در این راستا بیش از ۱۹۰ هزار میلیارد تومان درآمدهای صادرات نفت خام و میعانات به خزانه در سال ۱۴۰۰ واریز شده که در مقایسه با رقم ۱۷ هزار میلیارد تومانی در سال ۱۳۹۹، رشد هزار و ۱۱۷ درصدی داشته است

محل فروش نفت در این سال نسبت به سال قبل از آن سه برابر شده است.

افزایش صادرات نفت در اخبار بین‌المللی

علاوه بر رویترز، «تاکرترکز» به‌عنوان شرکتی که تردد نفتکش‌ها را رصد می‌کند، در چند خبر مختلف تأکید کرده که ایران صادرات نفت خود را به بالای یک میلیون بشکه در روز رسانده است. این شرکت در بهمن ۱۴۰۰ گزارش داد که صادرات نفت ایران برای نخستین بار در سه سال گذشته، به بیش از یک میلیون بشکه در روز رسیده است.

«واشنگتن فری بیکن» نشریه محافظه‌کاران امریکا نیز در گزارشی با عنوان «ناوگان کشتی‌های ارواح» ایران، به افزایش قابل توجه صادرات نفت ایران و دو برابر شدن حمل نفت و فرآورده‌های نفتی ایران پرداخت.

اصطلاح «کشتی‌های ارواح» که پیش از این از سوی نشریات دیگری چون وال‌استریت ژورنال و رویترز نیز به‌کار رفته بود، واکنشی به اقدام‌های نفتکش‌های ایرانی برای دور زدن تحریم‌ها و حمل بار به اقصی نقاط جهان است، بدون اینکه شناسایی شوند.

«بلومبرگ» نیز در این رابطه با استناد به منابع ثانویه بازار از عبور صادرات نفت ایران از مرزهای شکست تحریم امریکا گزارش می‌دهد و عنوان می‌کند که صادرات نفت ایران نه تنها صفر نشد بلکه در اواخر سال

تأیید میزان صادرات نفت در گزارش اوپک

در تازه‌ترین گزارش سازمان کشورهای صادرکننده نفت خام، یعنی گزارش ماه اوت اوپک آمده است که ایران در ماه ژوئیه ۲ میلیون و ۵۵۸ هزار بشکه نفت خام تولید کرده است و میزان برآوردها ۱۱ هزار بشکه کمتر از ماه ژوئن (خردادماه- تیرماه) است اما همچنان میزان تخمینی تولید نفت ایران نشان می‌دهد که صادرات نفت کشور بیش از یک میلیون بشکه در روز است.

در این گزارش رقم پلایش و مصرف داخلی نفت خام کشور یک میلیون و ۶۹۱ هزار بشکه برآورد شده است. با در نظر گرفتن این ارقام که البته توسط مقامات وزارت نفت نه رد و نه تأیید شده؛ می‌توان گفت که منابع ثانویه، صادرات روزانه نفت خام ایران را رقمی در حدود ۸۶۷ هزار بشکه تخمین می‌زنند. این رقم احتمالاً کمتر از تولید و صادرات ایران است زیرا نفت خام ایران به خاطر تحریم‌ها در بازار خاکستری به فروش می‌رسد، اما با احتساب این رقم و در نظر گرفتن اینکه صادرات میعانات گازی کشور در حدود ۳۰۰ هزار بشکه در روز است، می‌توان گفت که میزان صادرات نفت کشور (مجموع نفت خام و میعانات گازی) از یک میلیون بشکه در روز فراتر می‌رود.

در گزارش تیرماه این سازمان نیز اشاره شده است که ایران نیز از محل فروش نفت در سال ۲۰۲۱ افزون بر ۲۵ میلیارد و ۳۱۳ میلیون دلار درآمد کسب کرده است. درآمد ایران از